ARAPLAR VE MÜSLÜMANLIK



Feriduddin AYDIN
feriduddin@gmail.com

دار العِبَر للطباعة والنشر

Al-Ibar Publishing
İstanbul-2020

Öncelikle vurgulamak lâzımdır ki, Türkiye ve Türkler hakkında gerçeğe uygun bilgilere sahip bulunmayan milyonlarca Arap, -***«Müslüman»*** *ve* ***«Müslümanlık»*** *kelimelerini hayatlarında duymuş bile olsalar*- bu iki sözcüğün ne anlama geldiğini bilmezler. Türk akademisyenlerin bile bu açıklamayı tuhaf bulacakları muhtemeldir.

Bu iki toplumun, özellikle din konusunda birbirine karşı aşırı düzeyde ön yargılı olduğu, bir gerçektir. Bunun çeşitli nedenleri vardır. Bu konuda özetle diyebiliriz ki; Araplarla Türkler arasında tarih boyunca süren siyasi çekişmelerin ve günümüzde de devam eden soğukluğun temel nedeni hiç şüphesiz ***Müslümanlık***'tan kaynaklanmaktadır. Bu karşılıklı nefreti sırf siyasi ve ideolojik nedenlere bağlamış olan yazar ve araştırmacılar, yanılmışlardır. Bunlar büyük ihtimalle dinler ve mezhepler tarihinden habersiz oldukları için meseleye tek taraflı bakmak gibi önemli bir hataya düşmüşlerdir. Sonuç olarak Müslümanlığa ilişkin doğru bilgilere ulaşamadıkları için; İslâm ile ***«Türk Müslümanlığını»***, aynı zamanda İslâm ile ***«Arap Müslimciliğini»*** birbirinden ayırt edememişlerdir. Oysa -*çok tanrılı özelliği ile*- Milli Türk Müslümanlığı, İslam'a yabancı olduğu kadar, Arapların politeist ***Müslimciliği*** de İslâm'a o derece yabancıdır. Fakat ***Müslimcilik*** ile ***Müslümanlık*** arasında önemli benzerlikler vardır, ancak bunlar yanıltıcıdır. Bu nedenledir ki Türklerde büyük bir çoğunluğun benimsediği –*İslâm öncesi dönemden kalma*- ***evliyacılık, türbecilik ve kerâmetçilik***, Anadolu'ya çok yakın olan Arap bölgelerinde de pek etkili olabilmiştir. Nitekim Müslümanlığa benzer dinî inanış ve anlayışlar Suriye, Irak ve Lübnan'da çok yaygındır. Mısır, Libya, Tunus ve Fas'ta da hissedilir izleri vardır. Şu bir gerçektir ki Türklerde ***«evliya»***, *(açıkça seslendirilmese de)* büyük çoğunluğun vicdanını tam bir tanrı olarak meşgul eder. Araplarda ise bir azınlık, ***«evliya»***ya sadece kutsal bir şahsiyet olarak inanır. Daha önemlisi, Araplardaki dinin adı kesinlikle ***Müslümanlık*** değildir. Bu, *(gelenekten kaynaklanan)* yanlış bir kullanım olarak yine İslâm'dır. (Bu ilgiyle şu önemli uyarıda bulunmak zorunludur; Araplara bu incelemede mal edilen ***«Müslimcilik»*** nitelemesi, -*her ne kadar haklı bir yakıştırma ise de*- onlar bundan kesinlikle haberdar değildirler) Arapların dinsel anlayışını Müslümanlıkla karşılaştırmayı kolaylaştırmak amacıyla ilk kez burada kullanılan ***«Müslimcilik»*** yakıştırması da aynen ***«Müslümanlık»*** kelimesi gibi Türkçedir; Araplar tarafından bu her iki kelime de bilinmemektedirler.

Vurgulamak lâzımdır ki İslam'ı din olarak kabul etmiş bulunan hiçbir Arap, mensubu olduğu dini kesinlikle ***«Müslümanlık»*** olarak adlandırmaz. Bunu zaten yapamaz. Çünkü bu isim -*her şeyden önce*- Türkçedir. Arapların, bağlısı oldukları (din) gibi önemli bir kuruma Türkçe bir ad vermelerinin esasen mantıklı bir açıklaması olamaz. Ve çünkü bağlısı oldukları dinin «İslâm» olduğunu ileri sürmektedirler. Bu iddia gerçekçi olmasa bile İslâm'ın dili sırf Arapçadır. Bütün bunlarla birlikte Araplar, İslam'ın Türkler tarafından ***«Müslümanlık»*** diye isimlendirdiğinden de yüzyıllardır *(muhtemelen)* haberdar değildirler! Bu itibarla, Türkçe bilmeyen hiçbir Arap dinsel aidiyetini, asla ***«ben müslümanım»*** diye açıklamaz. Bunun yerine ***«ena muslim»***, yani ***"ben müslimim"*** der. Türkiye'de yaşayan Araplar -*yerli kültürden etkilendikleri için*- ***«Müslümanlık»*** nitelemesini *(Türkçe konuşurken)* elbette kullanırlar, fakat Arap dünyası bundan habersizdir. Özellikle Arap ilim otoriteleri bundan habersiz gibi gözükmektedir! Bununla birlikte, buraya kadar verilmiş olan bilgilerden hemen hiçbir Türk de haberdar değildir. Bunlar ilginç değil mi?

Peki, neden bu konu şimdiye kadar hiç irdelenmemiş ve irdelenmiyor? Oysa bu konuya ilişkin gerçekleri inkâr etmek, bunları görmezden gelmek, Türkiye'de dini ilgilendiren çok önemli sorunların varlığını ve bu sorunlara kimsenin dokunmaya henüz cesaret edemediğini düşündürmektedir! Aynı zamanda Müslümanlık kavramına ilişkin birçok bilginin, ***Kripto sûfî ekipler*** tarafından yüzyıllardır gizlendiğini de haber vermektedir! Arapların ***«Müslümanlık»*** hakkında hiçbir şey bilmiyor olmaları karşısında özellikle ilim dünyasının suskunluğunu anlamak da mümkün değildir. İlim dünyası, neden bu problemi ele almamakta ısrarlı davranmaktadır? Akademisyenler ve araştırmacılar bu soruna neden dokunmak istememektedirler? Bu soruların elbette cevapları vardır. Fakat burada, herhalde şu kanaati ortaya koymak gerekir; Oryantalistlerin, akademisyenlerin ve araştırmacıların bu soruna günümüze kadar el atmamış olmaları, önemli stratejik sırların varlığını akla getirmektedir!

Arap insanının, ***«Müslüman»*** ve ***«Müslümanlık»*** kelimelerini neden hiç kullanmadığının bir açıklamasını yapmak ne işe yarayacaktır? Bu da önemli bir sorudur. Çünkü bu konuda ilim adamının zihnini meşgul eden, aynı zamanda ona ağır sorumluluk yükleyen şöyle karmaşık bir tablo var:

Araplar ve Türkler; bu her iki toplum da öteden beri aynı dine (İslâm'a) mensup olduklarını ileri sürmektedirler(!) Ancak;

1) Türkler İslâm'a aynı zamanda ***«Müslümanlık»*** diye bir ad daha vermektedirler.

2) Araplar ise İslâm'a böyle bir isim vermedikleri gibi, -*Türkler arasındaki*- bu yaygın kullanımdan da tamamen habersizdirler. O kadar habersizdirler ki yüzyıllardır Arap dünyasında bir âlim veya bir yazar bu konu hakkında hiçbir açıklama yapmamıştır.

Meselenin içyüzüne ulaşabilmek için; bütün bu düğümleri ve bunlara kaynaklık eden problematiği bir kenara koyup, önce iki nokta üzerinde yoğunlaşmak ufuk açıcı olacaktır. Bunlardan biri, Arapların İslâm anlayışıdır; ikincisi de Arapların, Arap olmayan halklardaki *(özellikle Türklerdeki)* İslam anlayışına nasıl baktıklarıdır. Bu amaçla da öncelikle Arapların neden İslâm'a ***«Müslümanlık»*** adını vermediklerine ve neden dinsel aidiyetlerini -*Türklerden farklı olarak*- ***«ben Müslümanım»*** şeklinde değil, ***«ben Müslimim»*** anlamına gelen ***«ena Muslim»*** diye ifade etmelerine açıklık getirmek icap eder. Bunun için de zorunlu olarak İslâm tarihinin ta başına dönüp meseleyi irdelemek gerekir.

Bilindiği üzere İslâm'ı din olarak ilkin kabul etmiş olan toplum Araplardır. Kur'ân'a ilk olarak onlar muhatap olmuşlardır. Nitekim Kur'an onların diliyle inmiştir. Daha önce putperest oldukları için, *(çeşitli sosyal ve kültürel nedenlerle)* bu dine ve ona çağrıda bulunan elçiye büyük tepki göstermiş, fakat sonunda İslâm'ı kabul etmişlerdir. Burada konu münasebetiyle vurgulamak gerekir ki; son derece önemli gerçeklerin başında bu dinin, Araplara kendini yalnızca ***«İslâm»*** adı altında sunmuş olmasıdır. Nitekim Kur'an-ı Kerîm'de İslâm'ın bundan başka bir adı yoktur. Bu isim Âl-i İmrân Sûresi'nin 19'uncu âyet-i kerîmesinde geçmektedir. Ayrıca Mâide Sûresi'nin 3'üncü âyet-i kerîmesinde Allah Teâlâ, ***«sizin için din olarak İslâm'ı***

kabul ettim» demektedir.[1] Bu da İslâm'a ***«Müslümanlık»*** diye bir adın kesinlikle yakıştırılamayacağını teyit etmektedir. Dolayısıyla Kur'ân-ı Kerîm'in hiçbir âyetinde ve Hz. Muhammed'in hiçbir sözünde yer almayan ***«Müslümanlık»*** kelimesini İslâm için ad olarak kullanmayı Araplardan beklemek, iki olasılığı işaret eder:

1) Gerekçesiz ve nedensiz olarak Arap düşmanlığı,

2) Açıklaması mümkün olmayan koyu cehalet. Bunun üçüncü bir ihtimali yoktur.

Ancak bu konudaki bilgisizlik üzerinde ciddiyetle durmak gerekiyor. Çünkü problemin en karmaşık yanı, *(sorunu çok yakından ilgilendiren spesifik bir)* bilgisizlik açmazıyla ilişkilidir. Esasen çözümsüzlük buradan kaynaklanmaktadır. Çünkü bunun açıklaması büyük ölçüde **«İslâm»** kelimesinin gramatik analizinden geçmekte, bu ise uzmanlık gerektirmektedir. Bu ilgiyle vurgulamak gerekir ki; aynı zamanda Arapçanın linguistik kanunları çerçevesinde ***(İslâm ile Müslümanlık)*** kelimeleri arasında herhangi bir ilişki bulunmadığını ilâve etmek lâzımdır. Ne var ki bu konuda hemen hiçbir bilgiye sahip bulunmayan Türkiye'deki halkın neredeyse tamamına bu sorun hakkında bir açıklama yapmak imkânsızdır[2]. Bu açmaz, her çağda Türk toplumunun yüzünü zorunlu olarak İslam'dan çevirip Müslümanlığa yöneltmiştir. Nitekim Osmanlı âlimlerinin fetvalarında sıkça kullandıkları ***«Zeyd-i Müslim»*** örneklemeleri, hiçbir zaman toplum üzerinde bir etki uyandırmamıştır. Büyük ihtimalle bu yüzdendir ki son zamanlarda; ***«Madem ki İslam'ı ve Kur'ân'ı anlayabilmek için Arapça bilmek zorunludur, o halde bu din ve bu kitap evrensellikten uzaktır»*** düşüncesinde olan büyük sayıda Türk aydınları, İslâm ile ilişkilerini (sessizce!) koparmış, İslâm'ın karşısında kendilerini Müslümanlığa adamışlardır. Özellikle muhafazakâr iktidarlar döneminde, bunların sayısında büyük artış gözlenmiştir.

İslam kelimesinin gramatik tahliline gelince bu, Arap dil kurallarına göre ***«esleme-yuslimu»*** fiilinin mastarıdır. Bu mastardan ancak ve ancak erkek için ***«muslim»***, kadın için de ***«muslime»*** sıfatları türetilebilir. Aksine ***«İslâm»*** mastarından ***«müslüman»*** diye bir sıfat ve ***«Müslümanlık»*** diye bir isim türetmek mümkün değildir. Arapların, bu iki kelimeyi *(duysalar bile)* onları hiçbir zaman anlamak istememeleri buradan kaynaklanmaktadır. Nitekim siz bir Arap aydınına Türklerin İslâm'a ***«Müslümanlık»*** diye bir ad verdiğini söylediğiniz zaman o, size donmuş gözlerle bir süre bakar durur; sonra size, genelde hiçbir cevap vermek istemez. Çünkü Arap -*Türkçe biliyor olsa bile*- sizin bu ifadenizden hemen hiçbir şey anlayamaz. Sorun bu derece karmaşıktır. Bunun sosyolojik ve kültürel açıdan analitik incelemesi maalesef henüz hiç yapılmamıştır. Bu ilgiyle belirtmek gerekir ki -*yüzyıllarca aynı vatan üzerinde ve aynı bayrak altında yaşamış olmalarına rağmen*- Türkler ile

---

[1] Diyânet İşleri Başkanlığı bu âyet-i kerîmeyi maalesef çarpıtarak ***«sizin için din olarak İslâmiyet'i beğendim.»*** şeklinde Türkçeye aktarmıştır! Şu noktanın çok iyi bilinmesi gerekir ki; Kur'ân-ı Kerîm'in hiçbir yerinde ***«İslâmiyet»*** kelimesi, aynı zamanda ***«Müslümanlık»*** kelimesi geçmemektedir.
[2] Dilbilim, dil bilimi, lengüistik ya da lisaniyat; dilleri dilbilgisi, söz dizimi, ses bilgisi, ses bilimi, biçimbilim gibi çeşitli yönlerden yapısal, anlamsal ve bildirişimin çıkış bağlamını temel alarak sözlerin gönderimlerini ve iletişimde dilin yaptırım gücünü

Dilbilim, LİNGUİSTİK olarak da bilinir, dili bir sistem olarak gören ve niteliğini, yapısını, birimlerini ve dönüşümlerini inceleyen bilim dalı. Dilbilim terimi, ilk kez 19. yüzyılda dil incelemelerindeki yeni bir yaklaşımı geleneksel filolojiden ayırmak için kullanılmıştır. Filoloji öncelikle dilin yazılı metinlere yansıyan tarihsel gelişimiyle ilgilenir.

Araplar, *(ticaret ve hesap kitap gibi günlük iş diyalogları dışında)* birbirlerini asla anlayamamışlardır! Çünkü *-dürüst olmak gerekirse-* şu önemli gerçeği göz ardı etmemek gerekir; Bir Arabın çok iyi düzeyde Türkçe öğrenmesi, aynı zamanda bir Türkün çok iyi düzeyde Arapça öğrenmesi *(nadir istisnalar hariç)* hemen hemen imkânsızdır! Arabın Türke, Türkün de Araba karşı *-yüzyıllardır-* soğuk davranıyor olması *(çok büyük ihtimalle)* buradan ileri gelmektedir. Bu ise dil sorunlarını ilgilendiren başka bir konudur. Nitekim konsantre anlamlarla yüklü Arapça ifadelerin Türkçeye çevrilmesi hâlâ mümkün olamamaktadır.

Öte yandan Arapların ***«Müslümanlık»*** kavramını hiçbir zaman gündeme getirmemiş olmasını *-açıkça seslendirmeseler de-* ürkütücü bir nedene dayandırmak mümkündür. Bu durumu onların; ***«Türkleri İslâm dairesi dışında görüyor oldukları»*** şeklinde özetlemek yanlış olmaz. Fakat bütün Arapların bu eğilimde olduğunu söylemek elbette mümkün değildir. Özellikle Arap dünyasının geniş Sünnî(?) tabanını, ayrıca örgütler arasında da İhvancıları, *(kültüre dönüşmüş dinî anlayışlarından dolayı)* Türkiye toplumunun paralelinde görmek çok kolaydır. Çünkü Türkiye'de din, *(Arap ülkelerinde olduğu gibi)* artık bir kültür yığınından ibarettir. Türklerle Araplar arasında *(kitabî anlamda bir İslâmî ortaklık bulunmuyor olmasına karşın)*, yoğun kültürel bağlar hâlâ çok güçlüdür. Bu gerçeğin pek rahat tespit edilebilir delilleri vardır ki bunlardan biri de Necid Arapları'nın, çocuklarına hâlâ ***«Türki»*** adını veriyor olmalarıdır. Bu bir hayranlık ifadesidir. Üstelik bu gelenek, *-Türklere karşıtlıklarıyla bilinen-* vahhabîlerin çoğunlukta olduğu topluluk arasında yaşatılmaktadır. Arap dünyasında ***«Türkleri İslâm dairesi dışında görme»*** eğiliminde olanlar iki gruptur. Siyasi kadrolar ve Akaid ana bilim dalını işleyen akademisyenler… Bu ikinci grubu önemsemek gerekir. Çünkü İslâm'ın inanç kurumuna ilişkin eğitim ve danışmanlık faaliyetleri bu grup tarafından yürütülmekte ve sürdürülmektedir.

Arap ülkelerinde, özellikle son zamanlarda gerçekleştirilmiş akâid araştırmaları incelendiğinde bu kaynaklarda *(gerek Arap harfleriyle, gerekse Latin harfleriyle Türkçe yazılmış)* Türklere ait *-iman esaslarını konu alan-* bir eserin adına rastlanamamaktadır. Bu tespit, Vahhabiliğin etkisi olarak değerlendirilse de aslında genel bir Arap bakış açısını yansıtmaktadır. Bu çalışmalar arasında en ciddi bir örnek olarak **Prof. Dr. Abdurrahman bin Zeyd ez-Züneydî**'ye ait ***«Menâhicü'l-Bahsi Fi'l-Akîdeti'l-İslâmiyye Fi'l-Asri'-l-Hâdır»***[3] adlı eserini gösterebiliriz. Kapsamlı ve dakik bir çalışma görüntüsü veren bu eserde önce; tarihte ve günümüzde akaid tartışmalarına (özetle) yer verilmiş, ondan sonra çağımızda akaid ana bilim dalını konu edinen önemli figürlerin izlediği sistemler *(beş farklı sistem olarak)* tasnif edilmiş, ardından da bu sistemlerin her birinin özelliğine ilişkin açıklamalar yapılmıştır.

Yazar, bu eserinde *(büyük ihtimalle sırf Arapça yazdıkları için)*, Türklerden yalnızca **Zahid Kevseri** ve son Osmanlı Şeyhülislâm'ı **Mustafa Sabri**'den söz etmektedir. Bu iki şahsiyeti eleştirirken **Zahid Kevseri**'yi tutucu bir Matüridîci olarak nitelemekte, **Mustafa Sabri**'nin kanaatleri hakkında da *(meâlen)* şunları kaydetmektedir: ***«Mustafa Sabri, mezhepler arasında ehl-i Sünnet velcemaatin, ancak Eş'arîlerden ve Matürîdîlerden oluştuğu ve bu iki mezhebin tutarlı olduğu görüşündedir;***

---

[3] Eserin adının, Arapça yazılışı şöyledir: مناهج البحث في العقيدة الإسلامية في العصر الحاضر.

diyalektik yöntemi yüceltmekte, bu yönteme karşı olanların, aslında İslam'a karşı olduklarını ileri sürmektedir»[4]

Bu tutum hakkında şöyle bir açıklama yapabiliriz: Sadece Türkiye'de değil, halkları İslam'a mensup olduklarını ileri süren fakat Arap olmayan ülkelerde de akaid konusunda *(Arapça'dan başka dillerle)* birçok akaid kitabı yazılmış ve yazılmaktadır.[5] Din kardeşliğini daha çok vurgulaması beklenen bir akaid araştırmaları yazarının bu gerçeği görmezden gelmesi günümüz ***«İslâm kardeşliği»*** söylem ve iddiasını tartışmalı hale getirmektedir. Bu örnek bile, İslâm'ın boşluğunu doldurmuş bulunan dinî anlayışların Ortadoğu halkları arasına ne kadar büyük uçurumlar meydana getirdiğini göstermektedir. Bu anlayışları karşıt üç akım olarak şöyle sıralayabiliriz:

1) Şamano-Budist, Milli Türk Müslümanlığı,

2) Vahhabi ve İhvancı Arap Müslimciliği,

3) Zerdüştî Fars Şiî Moselmânîliği

***

Arapların Müslümanlığa ilişkin tutumuna gelince, büyük bir hataya düşmemek için -*mümkün olduğu kadar ve her şeyden önce*- genellemeden kaçınmak gerekir. Çünkü konu çok yönlü sorunlarla doludur. Tabir caizse bu yol dikenlerle kaplıdır. Dolayısıyla çözüm ararken dengelere dikkat etmemek sorunu daha çok içinden çıkılmaz hale getirebilir.

Yüzyıllardır bugüne kadar hiçbir Arap âlimi, hiçbir Arap araştırmacısı -*birkaç kelimeyle de olsa*- ***«Müslümanlık»*** kavramı hakkında neden herhangi bir açıklama yapmamıştır? Bu, gerçekten pek ilginç karşılanması gereken bir durumdur. Yüzyıllardır milyonlarca insan, Türk coğrafyasında her gün belki yüz binlerce kez ***«Müslüman»*** ve ***«Müslümanlık»*** kelimesini telâffuz etmektedir. Unutmamak lâzımdır ki yüzyıllar boyu Araplar ve Türkler aynı bayrak altında yaşamış, *«aynı dinin mensuplarıdırlar.»* Üstelik gerek Türkiye coğrafyasında asırlardır yaşayan yerli Araplar, gerekse son zamanlarda gelen sığınmacılar *(kullanmıyor olsalar bile)* bu iki kelimeyi sıklıkla duymaktadırlar. Daha önemlisi bu sığınmacılar arasında onlarca âlim, akademisyen ve aydın Arap bulunmaktadır. Türkiye'de düzenlenen birçok konferansa davet edilen bu Arap kökenli âlim, araştırmacı, gazeteci ve akademisyenlerin bu iki kelimeyi duymamış olmaları imkânsızdır. Buna rağmen aralarında birinin, Türkiye'de İslâm'a bu adın verildiği hakkında Türk aydınlarına ve araştırmacılarına bir tek soru yöneltmiyor olması son derece düşündürücüdür. Bu tutumun büyük bir sorunu barındırdığı muhakkaktır. Bunun içyüzünü ortaya çıkarmanın da hiç kolay olmadığı takdir edilmelidir. Bu, belki ağır bir bedel ödemeyi

---

[4] Yazara ait eserin Arapça adı ve kaynağı şöyledir.

الدكتور عبد الرحمن بن زيد الزنيدي، مناهج البحث في العقيدة الإسلامية في العصر الحاضر، مركز الدراسات والإعلام، دار إشبلية، الطبعة الآولى، الرياض- 1998م.

[5] Bu akaid kitabı yazarlarından biri de benim. Nitekim, Arapça benim ana dilim, aynı zamanda eğitim dilim olmasına rağmen mensubu bulunduğum topluma faydalı olmak için ***«İslâm'da İnanç Sistemi»*** adı altında bir akaid çalışmam vardır.

de gerektirmektedir. Öyle görünüyor ki bunu şimdiye kadar kimse göze alamadığı için Müslümanlığın sırları yüzyıllardır gizliliğini korumuştur ve halen korumaktadır.

Bu önemli sorunun içyüzünü araştırmayı bir süre daha ertelemek, ilim erbabı için sadece sorumsuzluk anlamına gelmemekte, aynı zamanda bilginin inkârı gibi ağır bir suç da teşkil etmektedir. Bu inkârcılıkta ısrar etmenin hiçbir yararı yoktur. Çünkü bu, şimdiye kadar gizli kalmış ya da bilinçli olarak gizlenmiş olan birçok gerçeğin bundan böyle de sır olarak kalmasına yaramayacaktır. Bu sorunu müzminleştiren tutumun kaynağı hakkında burada bazı ipuçları vermekte yarar vardır.

Bilindiği üzere, semavî dinlerin en önemli özelliği bunların iman kurumu üzerinde bina edilmiş olmasıdır. Önceki semâvî dinler tahrife uğradıkları (çarpıtıldıkları) ve asıllarından uzaklaştırıldıkları için, konumuz açısından yalnızca İslâm'ın iman kurumu bizi ilgilendirmektedir. Bu dine bağlı olduklarını ileri süren bütün toplumların ilim otoriteleri, İslâm'ın böyle bir temele dayandığı konusunda, *-ilginçtir ki-* hâlâ görüş birliği içindedirler. Bunların başında Araplar ve Türkler gelmektedir. Tarih boyunca (sözde) İslâm Ümmeti'ni bu iki toplum temsil etmiştir. Araplar, sürekli olarak yazmış, Türkler ise yönetmişlerdir. Bu noktada da hemen herkes hemfikirdir. Fakat ne zaman ki sanayi devriminden sonra dünyada milliyetçilik hareketleri yayılmaya başlamış, bu yüzden savaşlar patlak vermiş ve sonuç olarak Araplarla Türkler vatanlarını birbirinden ayırmışlardır. Ancak gaile bitmemiş, bilakis bu iki toplumun her biri, öbürünü çok etkin bir şekilde hedef almıştır. Burada, her iki tarafın karşılıklı olarak birbiri hakkında geliştirdikleri çirkinleştirme edebiyatına girmeye gerek yoktur; bunun bir yararı da yoktur. Lâkin bunun ötesinde birinin öbürünü İslâm Ümmeti dışında görmek istemesi oldukça önemsenmesi gereken bir hadisedir.

Buna bazı örneklerle açıklık getirmek, konunun aydınlanmasına yardımcı olacaktır. Önce şunu önemle belirtmek gerekir ki ne Araplar Türkleri, ne de Türkler Arapları *-genelleme yaparak-* hiçbir zaman tekfir etmemiş *(kâfirlikle suçlamamışlardır.)* Tarihte bunun bir tek örneğine bile rastlamak mümkün değildir. Bu biraz sevindiricidir. Buna, temelde İslam'ın yasaları izin vermemektedir. ***«Ehl-i kıble tekfir edilemez.»*** İslâm' zoraki olarak yamanmış olsalar bile bu iki toplum, bu kuralı her nedense çiğnemek istememişlerdir! Halbuki, *(hem Araplarca hem Türklerce acem olarak damgalanan)* Şiîlerin tekfir edilmesi zaman zaman tartışılmıştır.

Arapların Müslümanlık hakkında ne düşündüklerini merak eden herkese şu gerçeği açıklamakta yarar vardır; ***«Müslümanlık»*** kavramıyla hiçbir zaman ilgilenmemiş, hatta ***«Müslüman»*** ve ***«Müslümanlık»*** kelimelerini eserlerinin herhangi birinde bir kez bile kullanmamış olan Araplardan, bu din hakkında bir görüş beklemek, boş yere uğraşmaktan öteye gitmez. Çünkü bu iki toplumun tanışmaya başladığı tarihlerden günümüze kadar Arap yazarlar Türklerin din ve inanışlarıyla pek ilgilenmemişlerdir. Daha çok onlarla giriştikleri siyasi rekabet üzerinde yoğunlaşmışlardır. Bu, Türk araştırmacıların dikkatinden kaçmış önemli bir noktadır. Örneğin Türk tarikatçılar tarafından evliya olarak yüceltilen Endülüslü (Arap kökenli) panteist filozof **İbn. Arabî** (1165-1240) Konya'da bir grup âlimle bir süre haşir neşir olmuştur. Bu zat, önce Selçuklu sultanı ile mektuplaşmış, sonra Anadolu'yu ziyaret etmiş ve bir süre Konya'da yerleşmiştir. Ancak onun eserlerinde ***«Müslümanlık»*** kelimesine rastlanmamaktadır.. Fakat ondan yarım asır sonra Anadolu'yu gezen Faslı gezgin **İbn Batuta** (1304-1369), buralara ilişkin çeşitli izlenimlerini ve Türklere ait örf, adet ve inanışlara ilişkin tespitlerini *(çok az da olsa)* not etmiştir. Ne var ki **İbn Batuta**,

neredeyse bütün Anadolu'yu baştan başa dolaşmış olmasına rağmen, kaydettiği bilgiler arasında ***«Müslüman»*** ve ***«Müslümanlık»*** sözcükleri yer almamaktadır.

İbn Batuta'nın ***«Tuhfetu'n-Nuzzâr Fi Garâibi'l-Emsâr ve Acâibi'l-Esfâr»*** adı altında yazmış bulunduğu seyahatnamesinde yer alan ve konuyu birinci derecede ilgilendiren kelimeler ve sayıları şöyledir:

* Türkçeye sadece ***«Müslimler»*** olarak tercüme edilebilecek harf-i ta'rifsiz: «***Muslimûn*** مسلمون» ve harf-i tarifli: «***el-Muslimûn*** المسلمون» sözcükleri 31 kez.

* Türkçeye sadece ***«Müslimler»*** olarak tercüme edilebilecek harf-i ta'rifsiz: «***Muslimîn*** مسلمين» ve harf-i tarifli: «***el-Muslimîn*** المسلمين» sözcükleri 118 kez.

* Herhangi bir yanlış anlamayı önlemek bakımından şunu da ifade etmek gerekir ki eserde bir tek yerde «***Muslimân*** مسلمان» kelimesi geçmekte ise bu sözcük müsennâdır; yani ***«iki Müslim»*** anlamına gelmektedir; Türkçe'deki ***«Müslüman»*** kelimesiyle, kesinlikle hiçbir ilişkisi yoktur. Bu münasebetle şunu da eklemek gerekir ki; Kur'ân-ı Kerîm'de iki yerde ***«Muslimen»*** kelimesi geçmektedir[6]; bu her iki kelime de: ***«Muslim olarak»*** anlamını taşımaktadırlar. Bu kelimelerin ***«Müslüman»*** ya da ***«Müslümanlık»*** sözcükleriyle hiçbir ilişkileri bulunmamaktadır.

***

Araplar arasında Türklere hayranlık duymuş birçok devlet adamı, âlimler ve edipler bilinmektedir. Örneğin ***Cahız*** lakabıyla ünlenen Abbasi yükselme döneminin ünlü edibi ve mizah ustası **Amr bin Bahr bin Mahbûb el-Kinani** (767-869), Türklerin Faziletleri anlamına gelen ***«Fezâʾilü'l-Etrâk»*** adlı bir kitap telif etmiştir. Ancak bunların hiç birinin eserinde ***«Müslüman»*** ve ***«Müslümanlık»*** kelimelerine rastlayamıyoruz. Arapların Türk yönetimine henüz girmediği tarihlerde **İbn Arabî**, **İbn Batuta** gibi şahsiyetler tarafından yazılmış bulunan eserlerde Müslümanlıktan söz edilmemesini bir dereceye kadar anlamak mümkündür. Fakat Osmanlı yönetimi altında yaşayan Araplarda da bu suskunluğu görüyoruz. Bunun ise açıklaması çok zordur.

Örneğin 1800'lü yıllarda yaşamış olan Mısırlı Edîb, **Abdullah Nadim** (öl.1896) Suriyeli (Halepli) hukukçu **Abrurrahman el-Kevakibi (1854-1902)**, Cezayirli âlim, **Tahir el-Cezâirî** (1852-1920), Suriyeli Tarihçi-Edîb, **Muhammed Kürd Ali** (1876-1953), Lübnanlı Yazar, **Muhammed Cemil Beyhum** (1887-1978), Lübnanlı yazar **Enis el-Makdisî** (1885-1977), Mısırlı edib **Ahmed Hasan Ez-Zeyyât** (1885-1968) ve emsalleri gibi Osmanlı son dönemini yaşamış olan Arap aydınları eserlerinde Türklerden çok söz etmişlerdir. İttihatçılar döneminde yaşamış, Türkler hakkında önemli kanaatler ortaya koymuş ve birçoğu idam edilmiş olan Arap kökenli ilim ve siyaset adamlarının adları eklenecek olursa bu liste çok uzayabilir. Ancak bu şahsiyetlere ait kitapların hiçbir satırında yine ***«Müslüman»*** ve ***«Müslümanlık»*** sözcükleri bir kez bile yer almamıştır. Bu suskunluğun mutlaka bir anlamı olmalıdır. Bunun nedenini bulmak da ilim adamlarının görevidir. Şu var ki, ***(Arap ile Müslümanlık)*** söz konusu olabilecek bir yer veya zamanda, somut bir belgeye dayanmadan herhangi bir açıklamada bulunmak çok büyük yanlışlıklara neden

[6] Âl-i İmrân Sûresi, âyet:67; Yusuf Sûresi, âyet:101

olabilir. Onun için Türklerin dini anlayışı hakkında araştırma yapmış Arap kökenli bir araştırmacı, bir gezgin veya akademisyenin notlarını, yapmış olduğu röportajı veya yazdığı kitabı büyük bir tedbir ve ihtiyatla incelemek gerekir. Aynı şey Türk yazarlar, gazeteciler ve akademisyenler de içinde söz konusudur. Hatta çok daha gereklidir. Çünkü *(özellikle Türk gazeteciler çok kültürsüz ve agresif oldukları için)* kullandıkları üslupta genellemeler, sert, abartılı ve hatalı söylemler sıklıkla göze çarpmaktadır. Bunların sırf karalayıcı propagandalarının etkisiyle gerek Vahhabî hareketi, gerekse **Şerif Hüseyn**'ın kalkışması, Arapların tamamına mal edilerek bir asırdır bütün bir Arap toplumu vatan haini damgasıyla suçlanmıştır. Muhtemelen bu bakış açısının etkisiyledir ne bir Türk, ne de bir Arap ilim adamı dönüp Müslümanlığın ne olup olmadığı üzerinde durmak istememiştir.

***

Araplarla Türklerin dinî anlayışları arasında önemli farklar vardır. Her iki tarafın İslâm'a bakışları, özellikle İslâm akaidi konusunda ayrıldıkları ya da birleştikleri noktalar hakkında bilimsel, kapsamlı ve analitik incelemeler yapılmamıştır. Bu alana ne Araplar ne de Türkler yanaşmıştır. Bu çekincenin, şüpheleri körükleyen çok sinsi bir tutum olduğunu sezmemek mümkün değildir! Bu konudaki bütün çalışmalar mezhepler arası ihtilâflar üzerinde yoğunlaşmıştır. Nitekim her iki taraf da çoğunlukla ***Mu'tezile***, ***Cehmiye***, ***Mürcie***, ***Şiilik***, ***Matürîdilik***, ***Eş'arîlik*** ve ***Selefîlik*** üzerinde inceleme ve araştırma yapmışlardır.

Bu münasebetle belirtmek gerekir ki Arap dünyasında düzenlenen ilmî forumlara nadiren Türk akademisyenler davet edilmektedir. Oysa özellikle İstanbul'daki İslâmî İlimler Araştırma Vakfı, yıllardır düzenlediği uluslararası ilmî toplantılara daima yoğun şekilde Arap akademisyenleri davet etmiş ve etmektedir. Ancak, bu toplantıların hiç birinde tasavvufun ve tarikatların tartışma konusu olarak asla gündeme getirilmemiş olması oldukça dikkat çekicidir. Bundan çıkarılacak anlam hiç şüphesiz şudur; «Tasavvuf, Müslümanlığın temelidir. Dolayısıyla ne tasavvuf, ne ondan beslenen tarikatlar, ne de *-bu akımların, altyapısını oluşturduğu-* Müslümanlık, asla tartışma konusu olamaz!» Çünkü Müslümanlık Türkün milli dinidir, kutsal ve dokunulmazdır.

İşte İslam ile Müslümanlığı karşılaştırmak isteyen her ilim adamının, her araştırmacının karşısına kalın bir duvar olarak bu anlayış çıkmaktadır. Büyük ihtimalle bu duvarı delmenin tehlikelerle dolu olduğunu sezen araştırmacılar hiçbir zaman bu iki dini karşılaştırmayı göze alamamışlardır. Ancak ciddiyetle vurgulamak gerekir ki bu açıklama üzerinden birinin herhangi bir bahane ile ***«Türklerin Müslüman, Arapların ise Müslim oldukları»*** yolunda varabileceği bir yargı veya yapacağı bir yorum, hiç şüphesiz büyük bir bilgisizlik ve talihsizlik örneği olarak literatüre geçecektir. Çünkü Araplar her ne kadar, Arap olmayan halkları *(acem diye damgalayıp)* yalnızca kendilerinin İslâm dinine katıksız mensup oldukları izlenimini vermeye çalışıyor iseler de *(Hanif dini bir bütün olarak kabul etmedikleri ve onu hayata geçirmedikleri sürece)* onlar da en az Türkler kadar İslâm'dan uzak kalacaklardır. İstedikleri kadar ***«Biz Müslimiz!»*** diye ısrar etsinler. Bunun bir gerçek olduğunu kanıtlayamazlar. Nitekim Arapların yaşadığı ***«Müslimcilik»*** dini, Müslümanlıktan hiç de farklı değildir.

Arapların *(Özellikle elit tabakasının)* Türk Müslümanlığı karşısında *-sadece bugün değil, asırlardır-* tamamen suskun ve ilgisiz duruyor olmalarının arkasında tehlikeli niyetlerin yattığını sezmemek mümkün değildir. Bunun bazı belirtileri şu örneklemelerle açıklanabilir:

1) Emevî döneminden kalma ırkçı düşünce ile Araplara göre ***«Arap olmayan halklar, acemdirler ve mevâlîdirler. Bu nedenle onların Arapça öğrenmeleri ve Kur'ân'ı anlamaları mümkün değildir. Bu mümkün olmayınca da onların İslam'a adapte olmaları imkânsızdır. Dolayısıyla -gailelerden, anlamsız ve sonuçsuz tartışmalardan uzak durmak için- inançlarına müdahale etmeden onları kendi hallerine terk etmek gerekir»***. Bu varsayımı güçlendiren en kesin delillerden biri, Arap dünyasının ***«Müslümanlığı»*** hiçbir zaman gündeme getirmemiş, hatta onu yok saymış olmasıdır.

2) Bir başka güçlü delil de merkezi Cidde'de bulanan ***«İslam İşbirliği Teşkilâtı»*** adı altındaki örgütün tutumu, faaliyetleri ve politikalarıdır. T.C. Dışişleri Bakanlığı bu örgütün amacını şöyle açıklamaktadır:

«Üye Devletler arasında işbirliği ve dayanışmayı güçlendirmek, İslam Dünyasının hak ve çıkarlarını korumak.»[7] Oysa kurulduğu 25 Eylül 1969 tarihinden bugüne kadar örgütün çalışma seyrini izlediğiniz zaman hiç de böyle bir amaç gütmediğini açıkça görmeniz mümkündür. Nitekim; ***«Kudüs'te radikal bir Yahudinin Mescid-i Aksa'yı kundaklama girişimi» gerekçe gösterilerek kurulan bu örgütün aslında; (günün birinde Ümmetin birliğini sağlayacak ve İslâm'ı yeniden ihya edecek bir siyasi hareketi sabote etmek niyetiyle)*** kurulmuş sinsi bir aktör olduğu izlenimini almak için çok zeki olmak gerekmemektedir. Bunu sezmek hiç de zor değildir. Bazı belirtilerini şöyle sıralayabiliriz:

* Her şeyden önce yeryüzünde ***«İslam Dünyası»*** diye bir dünya yoktur. Dolayısıyla ***«İslam Dünyasının hak ve çıkarlarını korumak»*** diye bir davadan söz etmenin gerçekçi bir açıklaması bulunmamaktadır. Ekleyelim; önce ***«İslâm dünyası»*** diye adlandırılabilecek bir topluluğun oluşmasını sağlamak gerekliyken mevcut olmayan böyle bir dünyadan söz etmenin ne büyük bir hile olduğu, bunun ise ne tehlikeli sırlar barındırdığı pek de gizli değildir. Bu spekülatif tutumdan doğan önemli bir sonuç da şudur: Bütün ümmetin, üzerinde görüş birliği ettiği bir halifeye bey'at etmek *-farz olmasına rağmen-* bu örgüt, hayatî önem taşıyan bu görevin yerine getirilmesine dolaylı ve yanıltıcı yollarla engel oluşturmaktadır.

* «İslâm İşbirliği Teşkilâtı» adlı örgütün, periyotlarla düzenlediği toplantılar sırasında T.C. yetkilileri tarafından *-gerek konuşmalarda, gerekse dokümanlarda yoğunlukla-* kullanılan ***«Müslüman»***, ***«Müslümanlar»*** ve ***«Müslümanlık»*** kelimelerine, hiçbir üye devletin delegesi tarafından itiraz edilmemiş, bu kelimelerin ***«Müslim»***, ***«Müslimler»*** ve ***«İslâm»*** şeklinde değiştirilmeleri bir kez bile teklif edilmemiştir.

* 21 Ağustos 1969 tarihinde Avustralyalı bir Yahudi'nin Mescid-i Aksa'ya saldırısından bu yana, *-gerek bizzat devlet olarak İsrail, gerekse münferit olarak Yahudiler-* hem bu mukaddes mekâna, hem de *(İslâm'ın mensupları olduklarını iddia eden)* Filistinlilere karşı giriştikleri saldırılar, işkence ve katliamlar bu örgüt tarafından *-hiçbir yankı uyandırmayan-* zayıf kınamalarla hep geçiştirilmiştir.

---

[7] http://www.mfa.gov.tr/islam-isbirligi-teskilati.tr.mfa

* Bu örgüt; İsrail'le işbirliği yapan üyelerinin davranışlarını hiçbir zaman sorgulamamış, onları caydırmaya çalışmamıştır.

* Bu örgüt; Başta Körfez Savaşı ve Afganistan olayları olmak üzere, üyeleri arasında özellikle «Arap Baharı»'nın 18 Aralık 2010 tarihinde patlak vermesinden bu yana, cereyan eden savaşlara, göçlere, katliamlara ve yıkımlara hep seyirci kalmıştır. Bu liste çok daha uzatılabilir. Örgütün bu örneklerde sergilediği tutum ve onu yönlendiren Arapların temelde amaçladığı ***"Müslimcilik", «kültüre dönüşmüş bulunan din anlayışı»***nın, bir gün İslâm'a dönüşmesini önlemeye yöneliktir. Nitekim Araplar için de Türkler için de Farslar için de önemli olan İslâm değil, ***kültürel dindarlıktır***. Çünkü Bu üç toplum üzerinde dehşetli bir İslâm korkusu vardır. Son yıllarda, dış dünyada *(özellikle Avrupa ve Amerika'da)* yaygınlaşan ***İslâmofobinin*** temel faktörü; Arapların ***Müslimciliği***, Türklerin ***Müslümanlığı*** ve İranlıların ***Şiîliğidir***. Bu gerçekte hiçbir kuşku yoktur.

***

Arapların, Müslümanlığı kasıtlı olarak görmezden geldiklerini kanıtlayan önemli göstergelerden biri de Suûdî Devleti'nin farklı bir kisveye büründürdüğü ***«Râbıta»*** Örgütü'nün Türkiye'yi izlerken sergilediği tutumdur. Temelde bu devletin istihbarat örgütü olan ***«Rabıta»***, İslâm'a mensup olduklarını iddia eden bütün toplumlar hakkında önemli istihbarî bilgilere sahiptir. Çünkü dinî duyguları kullanarak ve çeşitli amaçlarla *«yardım elini uzatarak!»* bu ülkelerde faaliyet gösterirken bu örgüt, *(Vahhâbî Devleti adına)* rahat bir şekilde stratejik bilgi toplamayı da sağlamaktadır. Genel politikasını bu bilgilerden hareket ederek belirlemekte ve bazen ***(Cemal Kaşıkçı*** *cinayetinde olduğu gibi)* oldukça sıra dışı uygulamaları göze alabilmektedir.

Kenan Evren döneminde, Avrupa'daki Türk imamlara maaş bağlamaya kadar varan çeşitli çabalar eşliğinde gösterdiği faaliyetlerle Rabıta Örgütü'nün Türkiye'de en yaygın olan ***Müslümanlık Dini***'nden habersiz bulunuyor olması imkânsızdır. Özellikle belirtmek gerekir ki bu örgüt, Türkiye'de vahhâbîlği yaymak üzere *(yıllardır)* iki misyoner bile görevlendirmiştir. Dolayısıyla onun, Müslümanlık hakkında en ince ayrıntılara kadar her şeyi bildiğine inanmak gerekir. Çünkü örgütün bu faaliyeti, Türkiye'de yaygın olan bir dini değiştirip onun yerine Vahhabîliği yerleştirmek istediği anlamına gelmektedir. Peki değiştirilmek istenen bu dinin adı nedir? Hiç şüphesiz Müslümanlıktır. Oysa Rabıta Örgütünün yayınları içinde ***«Müslüman»*** ve ***«Müslümanlık»*** kelimelerine bir tek yerde bile rastlamak mümkün değildir! Bu enteresan değil mi? O zaman bir soru daha soralım: Rabıta Örgütü, Müslümanlığı neden inkâr ediyor! Çünkü Müslümanlığın şifrelerini açmaya çalışmak, muhtemelen savaş için hazırlık yapmaktan daha risklidir! 1950'li yıllarda ele geçirilmiş olan bu şifrelerden bir tanesi de şudur:

«Velâyet, fenâya varmış kimsenin hâlidir. Nübüvvet mertebesinden uludur. Bazı enbiyâ hazerâtı velâyete de sâhib olmuşlardır. Lâkin her velîde nübüvvet-i tarifiyye veya tebliğiyye mevcûd olagelmiştir.»[8]

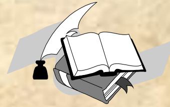
---

[8]. **Hasan Lûtfi Şuşud**, İslâm Tasavvufunda Menâkıb-ı Evliya s.163 İstanbul-1958.

***

Arapların Müslümanlığı kasıtlı olarak görmezden geldiklerini gösteren çarpıcı bir kanıt da Türkiye'yi çok iyi bilen, bir kısmı da Türkiye'de yaşayan Arap kökenli *-âlim, akademisyen, gazeteci ve aydınlardan müteşekkil-* elit içinde hiçbir şahsın bugüne kadar bu kavramı bir kelimeyle dahi sorgulamamış olmasıdır. Örneğin bunların en başında Suriyeli **Prof Dr. Said Ramazan el-Bûti**'yi gösterebiliriz. Bu zat, Kürt kökenli, 1929 Cizre doğumlu bir akademisyendir. Türkiye ve tabiatıyla Müslümanlık hakkında çok geniş bilgiye sahipti. Defalarca İstanbul'da ilmî toplantılara davet edilmiştir. Ayrıca Kahire Üniversitesi Öğretim üyelerinden **Prof. Dr. Hasan Hanefi**, yıllardır Türkiye'de (Yalova'ya) yerleşmiş bulunan Halepli âlim **Muhammed Ali es-Sabûnî**, Şamlı âlim **Abdurrahman Hasan Habenneke el-Meydânî**, Türk hayranı, Suûdîli akademisyen **Prof. Dr. Abdullah el-Muslih et-Türkî**, Özellikle Türkleri ve Türkiye'yi çok iyi incelemiş bulunan **Mısırlı aydın Muhammed Kutub**[9], Günümüzde İstanbul'daki Suriyeli Alimler Birliği Başkanı, **Şeyh Memduh Cüneyd el-Kakaa** ve yardımcısı **Dr. Muhammed Yasir el-Mesedî** gibi, *-isimleri ancak uzun listelere sığdırılabilecek-* büyük sayıda Arap kökenli âlim, akademisyen, işadamı ve gazeteci, eserlerinde ve konuşmalarında bir kez bile ***«Müslüman»*** ve ***«Müslümanlık»*** kelimesini kullanmamışlardır. Türkiye'de, günde muhtemelen yüz binlerce kez yazılan ve söylenen bu iki sözcüğün, ne bu şahsiyetler, ne de hiçbir Arap tarafından telâffuz edilmiyor olması ilginç değil mi? Bunun nedenini merak etmek gerekmez mi? Bu suskunluğun, ya da bu inkârın arkasında hiç mi bir neden yoktur?

Aslında bütün bu gerçekler, Müslümanlığın arkasında sırlarla dolu karanlık bir arka plan bulunduğunu haber vermektedir. Dolayısıyla hiçbir araştırmacının, hiçbir ilim adamının şimdiye kadar kalemiyle burayı işaret etmeyi göze almamış olması, bu gizli bölgeye yanaşmak istememesi, bu karanlık alanın tehlikelerle dolu olduğunu kanıtlamaktadır. Fakat özel mekânlarda büyük bir özenle saklı tutulan birçok eserin, bu günlerden sonra artık yavaş yavaş raflardan indirileceğine ve bu karanlığın çok geçmeden aydınlanacağına inanmak gerekir. Ancak bu konuda ezber bozacak bilgileri ortaya çıkarmak için bilimsel birikime ve sorumluluk duygusuna sahip, cesur, tarafsız, ahlâklı ve güvenilir araştırmacılara ihtiyaç vardır; onlara çok büyük iş düşecektir.



---

[9] Muhammed Kutub'a göre ***«Türkler fütuhat bakımından sahâbe ve tâbiînin devamı niteliğinde başarılara ulaşmış, İstanbul'u fethetmiş, müslümanların birliğini sağlayıp onları Haçlı seferlerinden korumuşlarsa da inhiraf hattına düşmekten kurtulamamışlardır.»*** (Bu madde TDV İslâm Ansiklopedisi'nin 2016 yılında İstanbul'da basılan EK-2. cildinde, 307-310 numaralı sayfalarda yer almıştır.)